

GONDOLATOK.

Felső-Zsúk, 1900. aug. 25.

A jóhir csigalépésben halad, míg kellemetlent hordja verseny-paripa.

*

1900. aug. 27.

Az okosság és a rend. Bár lehetetlennek teszik, hogy az okosság a renddel összeütközésbe jöhessen, mégis megesik az néha.

Példát hozok fel.

A vadászati törvény szerint azon kutyák, melyek a mezőn szabadon járnak, ha nincs czölönk nyakukon — kóbor kutyáknak tekintendők, Meglehet lőni. Így szól a törvény. Az a kérdés: alkalmazzuk-e mindig a hozzákötött szabadságot?

Malmaimba gazdaemberek jönnek szekereikkel gabonával meg-
rakodva. Ők tartják fenn a malmot és hozzák a jövedelmet, de szekere
után igen soknak hű ebe utánna sompolyog. S nem értve a titalom
szigorú voltát, ha bele melegszi, elhagyja az ösvényt, a mezőn, künn
csatangol.

Gyakran találkozom ily szekerekkel, melyeket barátságosan
köszöntök.

Ha a helyett törvény adta jogomat gyakorolnám és mint azt a
rend megkívánná, lelőném a koborkutyát: vajjon jó néven vennék-e
azon emberek? Eljönnének máskor is malmomba, midőn oly sok helyről
hivogatják? Én azt hiszem, hogy nem.

Igy békül ki az okosság a rendellenességgel, ha van ok arra.

Azt nem lehet elvitatni, hogy a rend mindenkinek hasznára válik.
De hasznos tetteink fő motora, mely soha sem tagadja meg a szolgál-
latot, alant és fent, mindenütt csak az okosság.

*

1900. sept. 5.

Más kárán tanul az okos: oly igazság, melyet többnyire későn
fedezünk fel a magunk kárán.

*

1900. sept. 21.

Érdem-e az, ha valaki születésénél fogva magasabb társadalmi állásban van?

Ugy-e? hogy nem!

Érdem-e, ha valaki munkássága és egyéni deréksége folytán magát felküzdí alacsony sorsból ugyanoda?

Ugy-e, hogy igen.

Honnan van az mégis, hogy azok, kiket szerencsés véletlen esélye kitüntet, gyakran gőgös lenézéssel tekintnek le azokra, kik hozzájuk emelkedtek a maguk kitünősége által?

Ugy-e, azt nem lehet megérteni?

Pedig így van ez igen sok esetben, midőn az érdem és az annak hiányában levő, mint tőszomszédok egymást farkasszemmel nézegetik a nélkül, hogy összeharátkoznának.

S utóbbiak elgondolják: Édes uram, hiában minden erőlködésed, mégsem vagy olyan, mint én!

*

Melegföldvár, 1900. sept. 25.

A vén ember rendszeren zsímber, zsörtölődő és nincsen megelégedve a fiatalság viselkedésével, gondolkodásmódjával. Lehet-e azon esodálkozni? A fiatal száron esüggő, viruló rózsabimbó ugyanazon érzelmmel tekinthet az őt ábitattal bámuló, ráhajló jázsmintbokorra, mint a leveleit már elvesztett, száradni indult anya-rózsató közömbös, fakuló környezetén? Más egyedek — különböző viszonyok — egymástól eltérő gondolat világot érlelnek meg és azonnal szedik le gyümölcsét. A mi azon kívül esik, az szerintük már nem lehet jó, vagy illő, hanem értelmetlen, haszontalan dolog.

Nem mondom, hogy némelykor nines igazuk és hogy mindig helyes, a mit a fiatalság megeselekszik, de hogyis békülhetünk ki egymással hegyesre, kaczkíáson kifont bajusz — fiatalon dobogó kebelke, hullámosan alávonuló fürtök és meggondoltság, okosság?

Nehezen. Nem is kívánom tőlük.

Némely vén ember megfelejtkezík arról, hogy ő is volt fiatal és hogy akkor ő is ugyanazon tánczot járta, lehet, a divathoz alkalmazkodva, lassubb tempóban, de csak letánczolta a magátét.

Magam is, midőn a mellettem lakozó négy fal közé bezárkozott pedántéria-mogorvaságával erőt akar venni rajtam, kinyitom az ablakot a természet meg-megújuló légáramának, mely felfrisíti bennem a csontosodni kezdő ideákat; kezdek látui a fiatalok szemével és beösmerve,

hogy Isten másoknak is adott szemeket, hogy lássanak és füleket, hogy halljanak, megkötöm a békét a fiatalsággal, bohóságával és gondatlan észjárásukkal.

Hogy is ne tennem, midőn részben magamra ösmerek?

A természeti élet körforgása változatosságában ismétlődő és örökös. A nagy légürben elhelyezkedett bolygók és csillagrendszerek a maguk körvonalozott utját járják be ismét. A növények, fák, állatok, egyszóval minden a mi lesz, fejlődik, elhal, és megelevenedik az utódokban. Az emberi életben is annak minden egyede halad a maga pályáján — ugyanazon időközben, a bennük élő fejlődő gondolat mellett. Mindig ugyanaz marad a darab, csak a viszonyok érdekesen változnak és az abban játszó és azok által vezérelt szereplők.

BÁRÓ PETRICHEVICH-HORVÁTH KÁLMÁN.

KÜLÖNFÉLÉK.

A brit- és külföldi unitárius társulat ez évi közgyűlését f. évi máj. 25-dik s következő napjain fogja Londonban megtartani, a melyen egyszersmind a XX-dik évszázad is megünnepli. Ugyanakkor tartja folytatólag az unitáriusok és más szabadelvű vallások gondolkozóinak és művelőinek a mult évben, kapcsolatban az amerikai unitárius társulat jubiliáris ünnepéye alkalmából Bostonban megalakult nemzetközi Tanácsa is (International Council of Unitarians and other liberal religious thinkers and workers) első közgyűlését. Az előjelek szerint e gyűlés kiváló fontosságúnak mutatkozik, a mennyiben abban résztvenni az angol és amerikai unitáriusokon kívül nagy számmal jelentkeztek Európa csaknem minden államából hírneves tudósok; sőt ezek közül is többen felolvasásokat is fognak tartani; mint Bonet-Maury, Jean Reville Párisból, Hocart Brüsselből, Pfleiderer Berlinből, Janson Krisztianiából, Andre Florenczből, Tchertkoff, Tolstoynak egy barátja Oroszországból, Zennuke Toyosahi Tokióból, Humphry Uzal Calkuttából stb. Egyházunkból is Boros György és Józán Miklós bejelentették elmenési szándékukat és hogy felolvasásokat fognak tartani. Sajnos, hogy püspökünk, kit mindkét Társulat titkára meghívott, nem mehet el és nem vehet részt e gyűlésekben. Jövő füzetünkben mindkét gyűlésről a lehetőleg kimerítő ismertetést fogunk adni.